

แนวปฏิบัติทางจริยธรรม (Do's & Don'ts)
สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนตากวิทยา รัชมังคลาภิเษก
ประมวลจริยธรรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2564

บทนำ

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรม สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนตากวิทยา รัชมังคลาภิเษก ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทของจังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ลดความสับสนเกี่ยวกับพฤติกรรมสีเทา รวมถึงส่งเสริมวัฒนธรรมการปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในคุณธรรม ความโปร่งใส และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งในมิติของความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครูกับผู้ปกครอง และครูกับชุมชน

ด้วยข้อจำกัดของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวก บทบาทของครูในโรงเรียนตากวิทยา จึงมีลักษณะหลากหลายและครอบคลุมตั้งแต่การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ ไปจนถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนโดยตรง ซึ่งอาจนำไปสู่สถานการณ์ที่คลุมเครือทางจริยธรรมได้ง่าย แนวปฏิบัตินี้จึงช่วยกำหนดกรอบในการแยกแยะพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมในเชิงวิชาชีพได้อย่างชัดเจน

1. หลักการสำคัญจากประมวลจริยธรรมฯ พ.ศ. 2564

ประมวลจริยธรรมฯ ได้กำหนดหลักการพื้นฐาน 5 ประการ ซึ่งเป็นหลักแห่งความประพฤติของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่:

1.1 ความซื่อสัตย์สุจริต (Integrity): ปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ สุจริต และไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน

1.2 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ราชการ (Responsibility): ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ มุ่งมั่น เสียสละ และคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนและองค์กรเป็นสำคัญ

1.3 ความยุติธรรม (Fairness): ปฏิบัติต่อผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ หรือลำเอียง

1.4 ความประพฤติที่เหมาะสม (Propriety): ประพฤติตนอย่างเหมาะสมกับสถานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งในและนอกสถานศึกษา

1.5 การเป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model): แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม สมควรแก่การยกย่อง และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนและสังคม

Do's – สิ่งที่ต้องปฏิบัติ

1. การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ

- ปฏิบัติหน้าที่การสอนอย่างตรงเวลาและต่อเนื่อง แม้มีภารกิจราชการอื่นแทรกซ้อน
- จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงบริบทของผู้เรียนในพื้นที่ชนบท
- ประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นธรรม โดยอิงหลักฐานเชิงประจักษ์จากการพัฒนาของผู้เรียน

2. ความซื่อสัตย์สุจริต

- ปฏิบัติงานโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์จากงบประมาณของทางราชการหรือกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ
- รักษาทรัพย์สินของทางราชการอย่างระมัดระวัง พร้อมรายงานเมื่อพบความเสียหายหรือการทุจริต
- แสดงความซื่อสัตย์ในถ้อยคำและการกระทำ ทั้งต่อเพื่อนร่วมงาน นักเรียน และชุมชน

3. ความสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับนักเรียนและผู้ปกครอง

- ให้คำปรึกษาและแนะแนวผู้เรียนด้วยความเมตตา เอื้ออาทร และเคารพในศักยภาพ
- ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองด้วยถ้อยคำสุภาพ ให้เกียรติ และรักษาความลับของนักเรียน
- ใช้ความใกล้ชิดกับชุมชนอย่างระมัดระวัง ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติราชการ

4. การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

- แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ตามระเบียบ สะท้อนความภาคภูมิใจในความเป็นครูในพื้นที่ชนบท
- งดใช้วาจาไม่สุภาพทั้งในห้องเรียนและในที่สาธารณะ
- ใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ ไม่แสดงความเห็นหรือพาดพิงหน่วยงานในลักษณะที่ไม่สร้างสรรค์

5. การพัฒนาตนเองและองค์กร

- เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง แม้อยู่ในพื้นที่ห่างไกล
- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

- ให้ความร่วมมือกับเพื่อนครูอย่างไม่มีอคติ แม้ต่างวัยหรือมีภูมิหลังแตกต่างกัน

Don'ts – สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ

1. การใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางที่ผิด

- ห้ามรับสิ่งของหรือเงินจากผู้ปกครอง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม
- ห้ามใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนตน

2. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวิชาชีพครู

- ห้ามใช้คำพูดเสียดสี ดูหมิ่น ล้อเลียนนักเรียนทั้งในห้องเรียนและบนสื่อออนไลน์
- ห้ามกระทำหรือกล่าวในลักษณะที่เป็นการล่วงละเมิดทางเพศ แม้ในลักษณะล้อเล่น

3. การละเลยหน้าที่

- ห้ามละทิ้งหน้าที่การสอนโดยปล่อยนักเรียนให้อยู่ลำพังเพื่อไปทำธุระส่วนตัว
- ห้ามนิ่งเฉยเมื่อนักเรียนเผชิญปัญหา เช่น ด้านจิตใจ ครอบครัวย หรือพฤติกรรมเสี่ยง

4. ความสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม

- ห้ามมีพฤติกรรมใกล้ชิดกับนักเรียนเกินสมควร เช่น จับมือ โอบไหล่ ถ่ายภาพแนบชิด
- ห้ามติดต่อสื่อสารกับนักเรียนในช่องทางส่วนตัวในลักษณะไม่เหมาะสม เช่น สนทนาในช่วงเวลากลางคืน โดยไม่มีเหตุอันควร

5. การใช้สื่อและกิจกรรมในทางที่ผิด

- ห้ามนำกิจกรรมของโรงเรียนไปใช้เพื่อแสวงหากำไรส่วนตัวหรือสนับสนุนธุรกิจครอบครัว
- ห้ามเรียกเก็บเงินจากนักเรียนหรือผู้ปกครองโดยปราศจากมติของคณะกรรมการสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

- กำหนดจัดกิจกรรมอบรมประจำปีเกี่ยวกับหลักจริยธรรมและพฤติกรรมที่สุ่มเสี่ยง โดยเน้นบริบทของโรงเรียนในพื้นที่ชนบท
- จัดทำคู่มือสรุปแนวทาง Do's & Don'ts พร้อมกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียนขนาดเล็ก

- แต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมประจำสถานศึกษา พร้อมทั้งจัดช่องทางสำหรับปรึกษาหารือในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ

- ส่งเสริมวัฒนธรรมการยกย่องเชิดชูพฤติกรรมจริยธรรม เช่น โครงการ “ครูต้นแบบจริยธรรมดีเด่น” ประจำปี

ทั้งนี้ แนวปฏิบัติฉบับนี้มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านจริยธรรมของครูและบุคลากรโรงเรียน ตาคลีวิทยา รัชมังคลาภิเษก ในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กชนบท ให้สามารถดำรงตนอย่างมีมาตรฐานวิชาชีพ เป็นที่พึ่งของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยอ้างอิงตามหลักจริยธรรมใน ประมวลจริยธรรมฯ พ.ศ. 2564 อย่างชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้จริงในชีวิตราชการประจำวัน